

POSLANECKÝ POZMĚŇOVACÍ NÁVRH K SNĚMOVNÍMU TISKU 874 – ZÁKON, KTERÝM SE MĚNÍ ZÁKON Č. 373/2011 Sb., O SPECIFICKÝCH ZDRAVOTNÍCH SLUŽBÁCH A NĚKTERÉ DALŠÍ ZÁKONY

Poslanci: MUDr. Jiří Štětina, Vít Kaňkovský, Jaroslav Krákora,

V článku I

v bodu 66 – v § 42a odst. 3 návrhu novely se ve větě druhé před slovo „stanoví“ vkládá slovo „těž“.

Odůvodnění: Z textu by mělo být zřejmé, že posouzení, zda je výpis ze zdravotnické dokumentace nebo potvrzení o nezměněném zdravotním stavu posuzované osoby nezbytné, je záležitostí posuzujícího lékaře (věta první). Případy, kdy prováděcí předpis stanoví, že tyto podklady nejsou nezbytné, jsou další věcí (věta druhá). Text vzbuzuje pochybnost, zda tato nezbytnost bude či nebude vázána výlučně na prováděcí předpis, což by bylo zbytečně přísné a limitovalo by možnost posouzení lékařem. Zákon mu musí dát v dané věci důvěru, o čemž svědčí i praktické poznatky z vydávání lékařských posudků.

v bodu 77 – odstavce 5 a 6 v § 43 znějí:

„(4) Jde-li o lékařský posudek o zdravotní způsobilosti k práci, lze posudkový závěr, že je posuzovaná osoba zdravotně nezpůsobilá, uvést v lékařském posudku pouze v případě vstupní lékařské prohlídky; v ostatních případech se uvede závěr, že posuzovaná osoba pozbyla dlouhodobě zdravotní způsobilost vykonávat dosavadní práci. Dlouhodobým pozbytím zdravotní způsobilosti vykonávat dosavadní práci se rozumí stabilizovaný zdravotní stav, který omezuje tělesné, smyslové nebo duševní schopnosti zaměstnance významně pro jeho schopnost vykonávat dosavadní práci, pokud tento zdravotní stav trvá déle než 1 rok nebo podle poznatků lékařské vědy lze předpokládat, že bude trvat déle než 1 rok.

(5) Je-li lékařský posudek vydáván pro účely pracovněprávních vztahů, avšak nikoliv za účelem posouzení zdravotní způsobilosti k práci, ale pro určení, zda je onemocnění způsobené pracovním úrazem nebo nemocí z povolání nebo ohrožení nemocí z povolání, v posudkovém závěru o dlouhodobém pozbytí zdravotní způsobilosti se uvede, zda posuzovaná osoba smí, nebo nesmí nadále konat dosavadní práci pro pracovní úraz nebo nemoc z povolání nebo pro ohrožení nemocí z povolání. Tento posudkový závěr může být uveden již v lékařském posudku podle odstavce 4, je-li v době jeho vydání zřejmé, že důvodem dlouhodobého pozbytí zdravotní způsobilosti konat dosavadní práci je pracovní úraz nebo nemoc z povolání nebo ohrožení touto nemocí. Jestliže taková okolnost zřejmá není a jde-li o pochybnost o důsledku pracovního úrazu, odešle v případě potřeby poskytovatel pracovně lékařských služeb po dohodě se zaměstnavatelem posuzovanou osobu na nezbytná odborná vyšetření a na jejich základě vydá lékařský posudek podle tohoto odstavce, a to bez žádosti zaměstnavatele. V případě posuzování nemoci z povolání nebo ohrožení touto nemocí vyčká poskytovatel pracovně lékařských služeb s vydáním lékařského posudku s posudkovým závěrem podle tohoto odstavce na vydání lékařského posudku poskytovatelem uvedeným v § 61 odst. 2“.

Dosavadní odstavce 4 až 6 se označují jako odstavce 6 až 8.

Odůvodnění: Znění uvedené ve sněmovním tisku 874 je – pokud jde o nový odstavec 4 – chybné a – pokud jde o nový odstavec 5 – nedostatečné.

V návrhu odstavce 4 se vymezuje dlouhodobé pozbytí zdravotní způsobilosti odchylně od ustálené soudní judikatury, např. rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 4. 10. 2011 sp. zn. 21 Cdo 2785/2010. Soud konstatoval, že za dlouhodobou lze nezpůsobilost konat dosavadní práci považovat zpravidla tehdy, má-li trvat podle poznatků lékařské vědy zpravidla 1 rok. Návrh zkrátit tuto dobu na polovinu, tedy 180 dnů, je v neprospěch zaměstnanců, neboť vydáním takové lékařského posudku je naplněn výpovědní důvod pro dání výpovědi ze strany zaměstnavatele podle ustanovení § 52 písm. d) nebo e) zákoníku práce. Argumentace, že 180 dnů uvádí zákon o nemocenském pojištění je nesprávná. Tento zákon v ustanovení § 59 odst. 1 písm. b) uvádí, že ošetřující lékař ukončí dočasnou pracovní neschopnost, jestliže uplynulo alespoň 180 dnů jejího trvání a zdravotní stav je stabilizovaný a je předpoklad, že pojištěnec nebude moci vykonávat dosavadní pojištěnou činnost, t.j. nebude ji moci vykonávat vůbec, respektive dlouhodobě. Podle návrhu odstavce 4 by ale postačovalo, že tuto činnost zaměstnanec nebude moci vykonávat déle než 180 dnů a v této době by to mohlo vážně ohrozit jeho zdraví, ačkoliv by například již po roce tuto činnost vykonávat mohl.

Další chybou je použití pojmu, že by výkon práce ohrozil vážně zdraví zaměstnance, což je pojem použitý v ustanovení § 56 odst. 1 písm. a) zákoníku práce, umožňující, aby zaměstnanec okamžitě zrušil pracovní poměr, ačkoli sám posudkový závěr, že zaměstnanec dlouhodobě pozbyl způsobilost konat dosavadní práci jen naplňuje výpovědní důvod pro výpověď ze strany zaměstnavatele. Zákon by tak způsobil zmatek v možných pracovněprávních důsledcích.

Nakonec návrh nesmyslně uvádí, že vymezení dlouhodobého pozbytí způsobilosti vykonávat službu podle zákona o státní službě tím není dotčeno, přičemž tento zákon věc řeší v ustanovení § 61 odst. 3, a to přesně ve smyslu judikatury Nejvyššího soudu, tedy jako stav, který trvá déle než 1 rok nebo má podle poznatků lékařské vědy trvat déle než 1 rok. Není vůbec žádný důvod k tomu, aby věc byla jinak posuzována u úředníků ve státní službě a u ostatních zaměstnanců (včetně úředníků územních samosprávných celků).

Můj návrh proto přebírá do sněmovního tisku text z ustanovení § 61 odst. 3 zákona č. 234/2014, o státní službě.

V návrhu odstavce 5 chybí konkretizace, jak bude zajištěno posouzení, že dlouhodobé pozbytí zdravotní způsobilosti je důsledkem pracovního úrazu, respektive, že – při posuzování nemoci z povolání – se vyčká na lékařský posudek vydaný specializovaným poskytovatelem (střediskem nemocí z povolání) a až poté bude poskytovatel pracovně lékařských služeb konstatovat v lékařském posudku příčinnou souvislost s dlouhodobým pozbytím zdravotní způsobilosti. Toto konstatování je nezbytné mimo jiné pro správné

zvolení výpovědního důvodu podle § 52 písm. d) zákoníku práce. V textu návrhu bylo také opomenuto ohrožení nemocí z povolání.

za bod 102 se vkládá bod 102a ve znění:

„§ 54 odst. 2 písm. a) zní

- a) je povinen, jde-li o práce, které jsou zařazené podle zákona o ochraně veřejného zdraví¹⁰⁾ do kategorie první a druhé, anebo je součástí práce činnost, pro jejíž výkon jsou podmínky stanoveny jinými právními předpisy, uzavřít písemnou smlouvu o poskytování pracovně lékařských služeb s poskytovatelem uvedeným v odstavci 1;
- jde-li o práce, které jsou zařazené podle zákona o ochraně veřejného zdraví¹⁰⁾ do kategorie druhé rizikové, třetí nebo čtvrté, uzavřít písemnou smlouvu o poskytování pracovně lékařských služeb s poskytovatelem uvedeným v odstavci 1 písm. b) a po přechodné období do konce roku 2021 i s poskytovatelem uvedeným v odstavci 1 písmeno a), „

Odůvodnění: Vyčleňuje se provádění pracovnělékařských prohlídek v rizikových pracích pro specialisty v pracovním lékařství. Cílem je zajistit přiměřenou odbornost pro tyto náročnější preventivní prohlídky. Specialisté této odbornosti jsou přitom schopni pokrýt celé území České republiky jako provádějící poskytovatelé, popřípadě garanti. Navrhuje se zavedení přechodného období do konce roku 2021 pro pozvolný přechod na nový systém, čímž budou mít i praktičtí lékaři možnost si tuto specializaci doplnit. Posuzování zdravotní způsobilosti k práci ve vyšší rizikové kategorii (2R , 3 a 4) vyžaduje specializované odborné znalosti v oboru pracovní lékařství, aby bylo možné provést jen účelná/ indikovaná odborná vyšetření na straně jedné a právními předpisy stanovená odborná vyšetření na straně druhé, pokud možno v nejbližším k tomu účelu personálně a technicky vybaveném zdravotnickém zařízení. Návrh zohledňuje míru rizika vyjádřenou očekávaným počtem preventabilních nemocí z povolání, která se zvyšuje úměrně se zvyšující se kategorií práce (u kategorie první cca 5 případů na 100 000, u kategorie druhé cca 1 případ na 10 000, u kategorie druhé rizikové a třetí již cca 9 případů na 10 000 a u kategorie čtvrté až 9 případů na 1000 osob).Zajištění je realizovatelné dostupnými specialisty v pracovním lékařství (18 regionálních oddělení a klinik pracovního lékařství doplněných dalšími 2-3 specializovanými zdravotnickými zařízeními v regionu) při předpokládaném počtu 16 vyšetřených osob denně (zařazených do kat. 2R+3+4) za současné existence 80 praktikujících specialistů v pracovním lékařství. Předpoklad vychází z počtu 254392 vyšetřených ročně v kategorii 2R, 3 a 4, což představuje 3180 vyšetřených za rok na jednoho pracovního lékaře, při 10 měsících a 20 dnech práce na plný úvazek (16 vyšetřených za den), zbývá tedy i dostatek času na ostatní činnosti pracovnělékařské služby (PLS). Obdobný normativ v západních zemích předpokládá 5000 vyšetření ročně na jednoho pracovního lékaře. Obdobně zvýšené nároky na posuzování zdravotní způsobilosti k práci nejsou u kategorie 1 a 2, včetně prací s činnostmi, pro jejíž výkon jsou podmínky stanoveny jinými právními předpisy, proto se ponechávají dosavadní možnosti vyšetření oprávněnými poskytovateli.

bod 103 – v § 54 odst. 2 písm. b) text středníkem zní

¹⁰⁾ Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

„poskytovatel pracovně lékařských služeb, který je registrujícím poskytovatelem zaměstnance nebo uchazeče o zaměstnání, nesmí písemnou žádost zaměstnavatele odmítnout. Ostatní součásti pracovně lékařských služeb podle § 53 odst. 1 zaměstnavatel zajišťuje, je-li to důvodné pro ochranu zdraví zaměstnanců, prostřednictvím poskytovatele pracovně lékařských služeb, se kterým pro zajištění konkrétní služby uzavře smlouvu,“

Odůvodnění: Registrující poskytovatel má dostatek relevantních informací o posuzované osobě a neměl by tedy mít možnost požadovanou službu, t.j. posouzení zdravotní způsobilosti k práci odmítnout.

bod 118 – v § 57a odst. 1 se za slova „§ 53 odst. 1“ vkládá čárka a slova „s výjimkou pravidelného dohledu na pracovištích a nad výkonem práce,“

Odůvodnění: Bez doplnění navrhovaného textu nelze zaručit dodržení postupu podle § 42 odst. 1, které předkladatel návrhu zákona požaduje. Bez znalosti konkrétních pracovních podmínek u zaměstnavatele, s výjimkou u prací v kategorii 1, nelze zdravotní způsobilost k práci posuzovat.